



การประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญญาลักษณ์ ดอนศรี The Construction of Musical Identity of Sanyalak Donsri

พรณัชชา เศษวงษา, วันวิสา ดีผิว, สุชญญา ละอองทอง, บุนยเสนอ ตรีวิเศษ
PORNNATCHA SETWONGSA, WANWISA DEEPIW, SUCHANYA LA-ONGTHONG,
BUNSANOE TRIWISET
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University
จังหวัดบุรีรัมย์
Buri Ram Province

Received: March 17, 2025

Revised: April 29, 2025

Accepted: May 4, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญญาลักษณ์ ดอนศรี ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคือบทเพลงที่ประพันธ์โดยสัญญาลักษณ์ ดอนศรี จำนวน 206 เพลง โดยใช้แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ของ ศิริพร ภักดีผาสุก (2561) และแนวคิดการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมของ วรวรรณ ศรียากย์ (2562) ผลการวิจัยพบการประกอบสร้างอัตลักษณ์ 2 ประการ คือรูปแบบของบทเพลง และกลวิธีการสร้างสรรค์บทเพลง ในด้านรูปแบบพบการประยุกต์ใช้ฉันทลักษณ์ไทยดั้งเดิม ได้แก่ กลอนสุภาพ กาพย์ยานี กาพย์ฉับ และพบรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะถิ่นของชาวอีสานใต้ ได้แก่ การประยุกต์ท่วงทำนองของเพลงกันตรึม และท่วงทำนองเพลงโคราช ส่วนกลวิธีการสร้างสรรค์บทเพลงพบ 2 ด้าน คือ การประกอบสร้างด้านเนื้อหา ได้แก่ ด้านความรัก ด้านสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านการให้ความหวังและกำลังใจ และการประกอบสร้างด้านภาษา ได้แก่ การใช้คำ การใช้ถ้อยคำ และการใช้ภาพพจน์

คำสำคัญ : การประกอบสร้างอัตลักษณ์ บทเพลง กลวิธีการสร้างสรรค์บทเพลง สัญญาลักษณ์ ดอนศรี

Abstract

This research article aims to study the construction of musical identity in the songs of Sanyalak Donsri. The data used in this study consists of 206 songs composed by Sanyalak Donsri. The study applies the theoretical framework of the relationship between language and identity proposed by Siriporn Phakdeepasook (2018), as well as the literary critique analysis approach of Worawat Sriyabhaya (2019). The findings reveal two aspects of identity construction: the form of the songs and the creative strategies used. In terms of form, traditional Thai poetic structures, such as klon suphap, kap yanee, and kap chabang, are adapted. Additionally, distinct regional forms from the Southern Isan culture are observed, such as the integration of kantruem melodies and Korat song rhythms. Regarding creative strategies, two main areas are identified: content construction and

language construction. Content construction includes themes of love, social reflection and satire, arts and culture, and offering hope and encouragement. Language construction involves the use of words, expressions, and figurative language.

Keywords: Identity Construction, Songs, Creative Strategies, Sanyalak Donsri

บทนำ

บทเพลงมีบทบาทและความสำคัญต่อมนุษย์อย่างมาก เพราะนอกจากใช้เพื่อความรู้ในเชิงสุนทรียภาพแล้ว ยังใช้สร้างแรงบันดาลใจ ทั้งเป็นเครื่องมือสื่อสารทางสังคมในการสะท้อนภาพสังคมวัฒนธรรมอีกด้วย กล่าวคือ ในยามสุขเพลงช่วยเสริมสร้างอารมณ์ที่ดีและมีความสุขเพิ่มขึ้นได้ ในยามทุกข์เพลงช่วยเยียวยา ปลอบโยนบำรุงขวัญกำลังใจให้คลายจากทุกข์ได้ บทเพลงจึงเป็นเสมือนเพื่อนร่วมทางและมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์ บทเพลงมีหลายประเภท คือ เพลงไทยเดิม เป็นเพลงที่มีเอกลักษณ์ในท่วงทำนองและการใช้เครื่องดนตรีไทยเป็นหลัก เพลงพื้นบ้าน เป็นเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิตของผู้คนแต่ละภูมิภาค และเพลงไทยสากล เป็นแนวเพลงที่ได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตกและพัฒนาให้เข้ากับบริบทสังคมไทย เพลงที่จัดอยู่ในประเภทเพลงไทยสากลนี้ ได้แก่ เพลงลูกกรุง เพลงเพื่อชีวิต เพลงสตริง เพลงอินดี้ และเพลงลูกทุ่ง

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่มที่ 15 (2553, น.74) ให้นิยามเพลงลูกทุ่งไว้ว่า เป็นเพลงไทยที่มีลักษณะเฉพาะ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย บรรยายเรื่องราวของวิถีชีวิต สภาพสังคม อุดมคติและวัฒนธรรมไทย ซึ่งเน้นชีวิตของชาวนาชนบท โดยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียง สีสัณฐานที่เรียบง่ายแบบแผนให้บรรยากาศของความ เป็นลูกทุ่ง ลักษณะการร้องต้องเอื้อนใช้ลูกคอ และสำเนียงการร้องที่แตกต่างกันไปตามท้องถิ่น และลีลาของผู้ขับร้อง โดยทั่วไปคนมักรู้จักผู้ขับร้องมากกว่าผู้ประพันธ์เพลง ทั้งนี้เพราะผู้ประพันธ์เพลงทำหน้าที่เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานอยู่เบื้องหลัง โดยผู้ประพันธ์นั้นต้องใช้ความรู้ อารมณ์ และประสบการณ์อย่างมากในการสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อให้ประทับใจผู้ฟัง Belsey (2022). กล่าวว่า “ภาษาไม่เพียงเป็นเครื่องมือสื่อสารและส่งความหมายเท่านั้น ยังเป็นระบบที่สร้างความหมายด้วย” ธัญญา สังขพัฒน์ (2560, น. 115) กล่าวว่า “ภาษาและตัวบทมีบทบาทต่อการประกอบสร้างความจริงและอัตลักษณ์ของมนุษย์” จากความคิดดังกล่าวนี้ ผู้ประพันธ์จึงมีหน้าที่สะท้อนความคิดเห็นภายใต้ ค่านิยมทางสังคมวัฒนธรรมที่สังกัดอยู่ผ่านการใช้ภาษา ซึ่งจะต้องถูกประกอบสร้างขึ้นอย่างลงตัวทุกองค์ประกอบ อาจนำเสนอในรูปแบบฉันทลักษณ์ตามขนบของไทย อาจนำเสนอลักษณะประยุกต์ทำนองพื้นบ้านที่ตนคุ้นเคย ใช้ทำนอง ดนตรีประกอบที่สอดคล้องกัน รวมถึงเป้าประสงค์ของการนำเสนอแนวคิดบางประการแก่ผู้ฟัง โดยทั้งหมดที่กล่าวมานี้ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ประพันธ์เป็นสำคัญ ผู้ประพันธ์ที่มีความสามารถสูงจะสามารถแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของคนในสังคม วิถีชีวิต การเปรียบเทียบเหตุการณ์ เรื่องราวที่สะท้อนจากสังคมใน ด้านต่างๆ ทำให้ผู้ฟังติดตามมีอารมณ์ร่วมไปกับบทเพลงด้วย ผู้ประพันธ์เพลงในประเทศไทยที่มีชื่อเสียงในอดีตและปัจจุบัน ได้แก่ ไพญญ์ บุตรจันทร์ พงศ์ มุกดา กานท์ การุณวงศ์ ชลธิ์ ธารทอง ฉลอง ภู่อสงวณ ลพ บุรีรัตน์ และสลา คุณวุฒิ อย่างไรก็ตาม ยังมีอีกหลายคนที่มีผลงานโดดเด่น แม้ตัวผู้ประพันธ์มิได้มีชื่อเสียงเหมือนผู้ขับร้อง หากอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของนักร้องหลายคน เช่น วสุ ท้าวหาญ สัญญาลักษณ์ ตอนศรี

สัญญาลักษณ์ ตอนศรี มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านทุ่งสว่าง ตำบลสีเหลี่ยม อำเภอบางขัน จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้ประพันธ์เพลงที่ประสบความสำเร็จคนหนึ่งทั้งการเพลงลูกทุ่งยอมรับ สัญญาลักษณ์ได้นำความรู้ แนวคิด วัฒนธรรม วิถีชีวิต และเรื่องราวของบ้านเกิดมาถ่ายทอดเป็นบทเพลง ลักษณะดังกล่าวเป็นเสมือนว่าสัญญาลักษณ์ นำเสนอความเป็นตัวตนสู่โลกภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ LaBelle (2011) ที่กล่าวว่า “เราใช้ภาษาหลายลักษณะเพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของเราสู่โลก” ; ศิริพร ภักดีมาสุก (2561) กล่าวว่า “ภาษามีบทบาทสำคัญในการประกอบสร้าง

และนำเสนออัตลักษณ์ในหลายแง่มุม อาจเป็นป้ายฉลากระบุอัตลักษณ์ เป็นตรรกะบังคับข้ออัตลักษณ์ เป็นเครื่องมือในการสื่อและนำเสนออัตลักษณ์ รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการนำเสนอภาพตัวตนและอุดมการณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Block (2012) ที่กล่าวว่า “ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างความตระหนักในความแตกต่างทางอัตลักษณ์ เช่น เพศ เชื้อชาติ และชาติพันธุ์ ; ัญญา สังขพันธานนท์ (2560, น.114) กล่าวว่า “บุคคลถูกประกอบสร้างจากวัฒนธรรม สร้างขึ้นและดำรงอยู่ในปฏิสัมพันธ์ที่เรียกว่า “อัตบุคคล” และได้อธิบายว่า “อัตบุคคล” ถูกสร้างขึ้นผ่านความหมายทางวัฒนธรรมและการปฏิบัติ และมีความหมายทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย” กล่าวคือ ผลงานของเขาจึงเป็นความแปลกใหม่จากนักประพันธ์อื่น มีอัตลักษณ์เฉพาะตนคือใช้ลักษณะเด่นของวัฒนธรรมอีสานได้มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานเพลง มีความงามทางวรรณศิลป์อันประณีตที่ยึดถือตามแบบฉบับฉันทลักษณ์ไทย ให้ความสำคัญกับการใช้คำสัมผัสคล้องจองตลอดเพลง ดังตัวอย่างการประกอบสร้างภาษา วิถีวัฒนธรรม และแนวคิดที่นำเสนอในเพลง “สัญญาณัฏฐ์” ดังเนื้อเพลงต่อไปนี้ “เศษผ้าชิ้นแม่รัดแน่นบนแขนสองข้าง เดินควงกำปั้นสร้างฝันบนผืนผ้าใบ เรียนน้อยต๋อยหนักใช้ความเจ็บปวดแลกเงินเลี้ยงกาย ทุกหยดเหงื่อที่รินไหลเพื่อแม่สบายในภายภาคหน้า ความยากความจนสร้างคนให้เป็นนักร้อง เราต๋อยความรู้ต้องใช้กำลังดั่งว่า เลือดที่กระเซ็นกับรอยแผลเป็นเตือนใจเรื่อยมา ว่าเงินทุกบาทมีค่ากว่าจะได้มายากเย็นแค่ไหน” (เพลงสัญญาณัฏฐ์ : เท็ดดี อาร์สยาม, RsiamMusic, 2556)

เนื้อเพลงข้างต้น เป็นการประกอบสร้างขึ้นด้วยการนำวิถีชาชนบท “เศษผ้าชิ้น” สะท้อนถึงชีวิตผูกพันกับผืนทุ่งที่มีกตัญญูใจเอง เป็นวิถีของผู้หญิงในท้องถิ่นอีสานใต้ การใช้เศษผ้าชิ้นของแม่รัดแน่นบนแขนทั้งสองของลูกชาย คือการนำสิ่งที่เป็นวิถีทางวัฒนธรรมของผู้หญิงชนบท เปรียบเป็นสัญลักษณ์แสดงความห่วงใยที่แม่มีต่อลูก เมื่อเพลงที่ผู้ประพันธ์ประจงเขียนขึ้นอย่างมีจุดหมายเพื่อให้ตัวละครเอกมีพลังใจที่จะสู้กับชีวิตเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ลูกมีศักยภาพในการดูแลแม่ให้มีความสุขได้ นอกจากนั้นยังต้องประกอบสร้างด้วยภาษาถ้อยคำที่ส่งความหมายได้ชัดเจนและกินใจ ทั้งต้องมีความคล้องจอง สอดคล้องกับจังหวะทำนองของเพลง จึงทำให้สัญญาณัฏฐ์ ดอนศรี ผู้ประพันธ์เพลงนี้ได้รับรางวัลชนะเลิศ “เพชรในเพลง” ผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่นในการประพันธ์เพลงลูกทุ่งเนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ในปี 2557 (บันทึก, 2557) และในปี 2548 และ ปี 2558 ได้รับรางวัล “เพชรในเพลง” จากเพลง “เพลงดวงดาวชานา” ขับร้องโดย สันติ ดวงสว่าง และ “เพลงพรจากปากแม่” ขับร้องโดย แมน มณีวรรณ ตามลำดับ (สัญญาณัฏฐ์ ดอนศรีรัฐิโต, 2567, น.15)

นอกจากนี้ ในปี 2553 บทเพลง “ดาวมหาลัย” ร้องโดย สาวมาด เมกกะเด็นซ์ ได้รับรางวัลพระพิณเนศ เพลงลูกทุ่งยอดเยี่ยม จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปี 2554 บทเพลง “กันตรึมสกา” ร้องโดย ยิ่งยง ยอดบัวงาม ได้รับรางวัลนักร้องลูกทุ่งยอดเยี่ยม สยามดาราอวอร์ด จากนิตยสารสยามดารา กรุงเทพมหานคร และในปี 2555 สัญญาณัฏฐ์ ดอนศรี ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินมรดกอีสาน สาขาวรรณศิลป์ (ประพันธ์เพลงลูกทุ่ง) จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น (สัญญาณัฏฐ์ ดอนศรีรัฐิโต, 2567, น.15)

จะเห็นได้ว่า สัญญาณัฏฐ์ ดอนศรี เป็นผู้มีความโดดเด่นด้านการประพันธ์เพลง และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาวงการเพลงลูกทุ่งให้มีการพัฒนาก้าวหน้าเป็นที่นิยมอย่างสูงในปัจจุบัน และการประพันธ์เพลงจำนวนมากยังสะท้อนให้เห็นผลงานเชิงคุณภาพ ลักษณะเพลงสัญญาณัฏฐ์มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว เนื่องจากได้ประยุกต์ท่วงทำนองพื้นถิ่นอีสาน อีสานใต้ ท่วงทำนองของชาวไทยเชื้อสายเขมรในพื้นที่ที่เป็นบ้านเกิดของตน ทำให้ผลงานมีความหลากหลาย ทั้งช่วยส่งเสริมศิลปะการแสดงของท้องถิ่นด้วย จากเหตุผลที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา “การประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญญาณัฏฐ์ ดอนศรี”

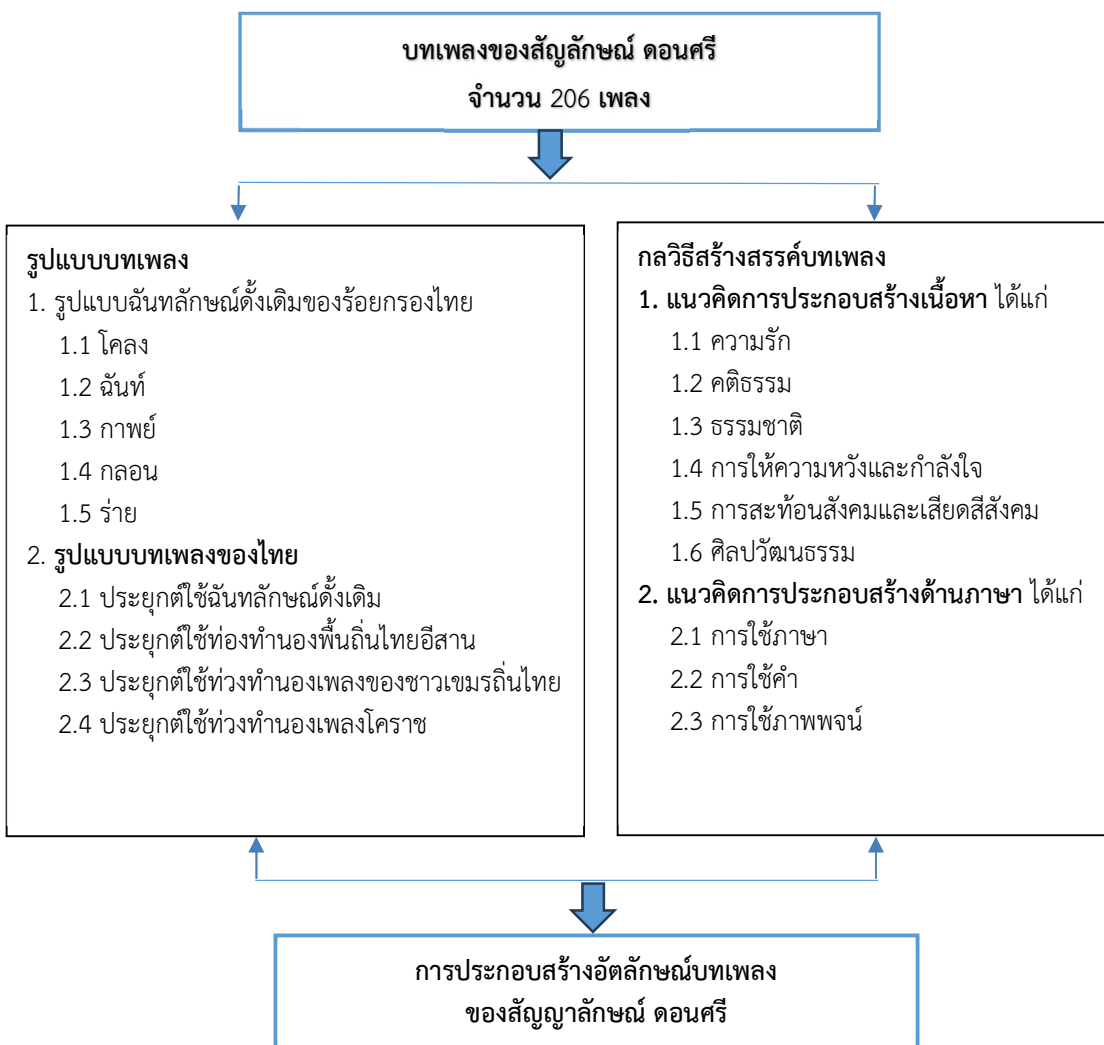
วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญญาณัฏฐ์ ดอนศรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประยุกต์ใช้แนวคิดในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

- 1) แนวคิดรูปแบบฉันทลักษณ์ไทยของยุทธ โตอุทัย และสุธีร์ พุ่มกุมาร (2552, น. 20-28) ; รพีพรรณ เพชรอนุตต์กุล (2558, น. 7-38) ว่าด้วยรูปแบบของฉันทลักษณ์ของวรรณกรรมไทย
- 2) แนวคิดการอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ของวรวรรณ ศรียาภัย (2562, น. 5-27) ว่าด้วยความรู้ของผู้วิเคราะห์วิจารณ์ ประเด็นความรู้ในตัวบท ทั้งรูปแบบการประพันธ์และรูปแบบของตัวบท รวมทั้งแนวคิดความรู้นอกตัวบท ประเด็นประวัติตัวบท ประสบการณ์ชีวิตของผู้อ่าน ผู้แต่งกับสังคมวัฒนธรรม ภาษากับวรรณศิลป์ และแนวคิดการวิเคราะห์วิจารณ์
- 3) แนวคิดโวหาร สมเกียรติ รักขันธ์ (2551, น. 64-98) ว่าด้วยโวหารการประพันธ์และโวหารภาพพจน์
- 4) แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ของ LaBelle (2011) ; ศิริพร ภักดีผาสุก (2561)



ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญญาลักษณ์ ดอนศรี ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีการเก็บข้อมูล มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เพลงของสัญญาลักษณ์ ดอนศรี จำนวน 64 อัลบั้ม 206 เพลง มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.1 เป็นผลงานเพลงที่เผยแพร่ช่วงปี 2540-2566 และยังการเผยแพร่ทางช่อง YouTube ในปัจจุบันเท่านั้น

1.2 คัดเลือกเฉพาะบทเพลงที่รวมชุดเป็นอัลบั้ม ส่วนเพลงที่แต่งในโอกาสพิเศษที่ไม่เป็นอัลบั้มจะไม่นำมาศึกษา

2. เก็บข้อมูลการวิจัยโดยใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลการวิจัย 5 ชุด ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลฉันทลักษณ์ แบบบันทึกข้อมูลเนื้อหาบทเพลง แบบบันทึกข้อมูลการใช้คำ แบบบันทึกข้อมูลการใช้ถ้อยคำ และแบบบันทึกข้อมูลการใช้ภาพพจน์

3. วิเคราะห์ข้อมูล จะวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ รูปแบบวรรณกรรมเพลง กลวิธีการสร้างสรรค์เนื้อหา การใช้คำ การใช้ถ้อยคำ การใช้ภาพพจน์ และวิเคราะห์อัตลักษณ์โดยใช้แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์

4. นำเสนอผลวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลบทเพลงที่ประพันธ์โดยสัญญาลักษณ์ ดอนศรี ทั้ง 64 อัลบั้ม 206 เพลง พบการประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลง ได้แก่ รูปแบบของบทเพลง และกลวิธีการสร้างสรรค์บทเพลง โดยมีกลวิธีการสร้างสรรค์วรรณกรรม 2 ประการ คือ การประกอบสร้างเนื้อหา และการประกอบสร้างภาษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

รูปแบบบทเพลง

บทเพลงเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งรวมทั้งภาษาและดนตรีเข้าไว้ด้วยกัน ในการประพันธ์นั้นผู้เขียนจะต้องรู้จักเลือกใช้รูปแบบฉันทลักษณ์ที่เข้ากันได้กับท่วงทำนอง จังหวะของเพลง การประพันธ์เพลงของสัญญาลักษณ์ พบการใช้ฉันทลักษณ์คล้ายกลอนสุภาพ มากที่สุด 158 เพลง คิดเป็นร้อยละ 76.67 รูปแบบคล้ายกาพย์ยานี รongลมา 35 เพลง คิดเป็นร้อยละ 17.02 รูปแบบเพลงกันตรึม 11 เพลง คิดเป็นร้อยละ 5.34 รูปแบบเพลงโคราช 2 เพลง คิดเป็นร้อยละ 0.97 ดังต่อไปนี้

1. **รูปแบบคล้ายกลอนสุภาพ** เป็นรูปแบบของบทเพลงที่คล้ายกลอนสุภาพ แต่ไม่เคร่งครัดเรื่องจำนวนคำสัมผัส และจังหวะ วรรคหนึ่งอาจมี 4-10 คำ หรือมากกว่านั้น สัมผัสระหว่างบทหรือสัมผัสระหว่างวรรค อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ ตัวอย่างบทเพลงที่มีรูปแบบคล้ายกลอนสุภาพ เช่นเพลง **มอเตอร์ไซค์ฮ้าง** (Topline Music Official, 2564) ดังนี้

อ้ายเป็นครุณ้อยอ้ายเป็นครุณ้อยบรรจใหม่
ปิ๊กอ๊พคันไ้ โตโยต้า มางมแท้
มอเตอร์ไซค์ฮ้างมอเตอร์ไซค์ฮ้างทางลูกรัง
ปิ๊กอ๊พคันไ้ โตโยต้ามาขับแซง

ขี่มอเตอร์ไซค์คันเก่าเขาไม่แล
มาเที่ยวมาแะส่งเจ้าทุกเช้าแลง
ฝุ่นเกาะเกรอะกรังจับตัวจนหัวแดง
ผู้สาวแถมแดงเคียงคู่ไปกับเขา

2. **รูปแบบคล้ายกาพย์ยานี** รูปแบบบทเพลงของสัญญาลักษณ์ ดอนศรี ที่พบอีกรูปแบบหนึ่ง คือ รูปแบบคล้ายกาพย์ยานี 11 กล่าวคือ ใช้จำนวนคำไม่เคร่งครัด ในวรรคหน้า 5 คำ จะมี 4-6 คำ และวรรคหลัง 6 คำ จะมี

ตั้งแต่ 5-7 คำ หรือ 8 คำ สัมผัสระหว่างวรรคและสัมผัสระหว่างบท อาจมีหรือไม่มีก็ได้ ตัวอย่างบทเพลงที่มีรูปแบบคล้ายกาพย์ยานี 11 เช่นเพลง **อดีตรักไหปลาแดก** (Topline Music Official, 2563) ดังนี้

จ๊กปลาแดก	ยามได้คิดฮอดเจ้าเด
ลมพัดลมเพ	พาน้องไปอยู่หมองได้
เคยสบตา	คนดีที่ข้างคี่ไฟ
จ๊กปลาแดกในไห	โตใหญ่ใหญ่สิกินนากัน

3. รูปแบบเพลงกันตรึม กันตรึมเป็นการละเล่นพื้นเมืองของชาวไทยเชื้อสายเขมรในเขตอีสานใต้ ซึ่งเป็นชุมชนที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาถิ่น เช่น จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ เนื้อเพลงกันตรึมใช้ภาษาเขมรขับร้องกันตรึมถือเป็นแม่บทของเพลงพื้นบ้าน และการละเล่น พื้นบ้านอื่น ๆ ในแถบอีสานใต้ เป็นการละเล่นที่มีดนตรีประกอบเป็นตัวนำคำร้อง ถือว่าดนตรีประกอบมีความสำคัญและมีบทบาทมาก เช่นเพลง **กันตรึมสกา** (Topline Digital Network, 2554) ดังนี้

โมฟังกันตรึม บองเนือมร้องทำนองสกา	โมเด้อเนียงงา เต้นสกาเนอเนียงเน้อ
เมอบองยั้งยง ยอดบัวงาม นักร้องอินเตอร์	เด้อเด้อเนียงเดอ กกชาขาว ญ่ามันลงไป
เด้อเด้อเนียงเดอ กกชาขาว ญ่ามันลงไป	

4. รูปแบบเพลงโคราช ลักษณะของเพลงโคราช จะนิยมแต่งคำประพันธ์เป็นกาพย์ หรือกลอนสุภาพ ซึ่งนำแบบแผนการประพันธ์ของภาคกลางมาใช้ แต่ลีลาจังหวะในการสัมผัส ผู้แต่งมักจะคิดรูปแบบของตน เวลาจะใช้คำภาษาถิ่นโคราชผสมภาษาไทยภาคกลางประกอบเป็นสำเนียงโคราช ส่วนเพลงโคราชซึ่งหรือเพลงโคราชประยุกต์ซึ่งมีรูปแบบการแต่ง การร้องที่พัฒนามาจากเพลงโคราชแบบดั้งเดิม แต่เพลงโคราชซึ่งเป็นเพลงโคราชสมัยใหม่ เช่นเพลง **อกหักเสมอหรีม** (Topline Digital Network, 2556) ดังนี้

โอมเอย เฮอะเออเอย อีนางเอ้ย เอิงเอย..	หนุ่มโคราชอกหัก ฉันทจิมาร้องเพลงร็อก
อย่าอยู่เฉยให้รับออกมาเต้น เกิดนะแม่มา	อย่ามัวอึดมัวอ่อน คือจั่งปลาช่อนแคนา
มาเต้นกันแบบสามช่า ทำหน้าทำตาเสมอหรีม	เฮ้าไชยา ไชยา ไชยาเซะซีไซ ไชยาเซะซีไซ

5. รูปแบบคล้ายกาพย์ฉบับ รูปแบบของบทเพลงของสัญญาณลักษณะ อีกหนึ่งรูปแบบ คือ รูปแบบคล้ายกาพย์ฉบับ 16 คือ แบ่งออกเป็นวรรค บทหนึ่งมี 3 วรรค มีสัมผัสระหว่างวรรคตรงกับตำแหน่งของกาพย์ฉบับ แต่ต่างกันที่จำนวนคำในวรรคและสัมผัส ระหว่างวรรคหรือระหว่างบทตัวอย่างบทเพลงที่มีรูปแบบคล้ายกาพย์ฉบับ เช่นเพลง **ปากร้ายแต่ใจรัก** (Topline Digital Network, 2556). ดังนี้

ไอคนรูปหล่อ	ไอคนมาดเซอร์	ไอคนเฟอร์เฟ็ก
ไอคนหน้าเด็ก	ไอคนโดนใจ	เขาไม่รักฉัน
ไอคนซีตั่ว	ไอคนหลายใจ	ผู้ชายคนนั้น
ไอคนหน้าหวาน	ไอคนสมารถ	ไอคนมาดแมน

กลวิธีการสร้างสรรค์บทเพลง

การประกอบสร้างเนื้อหาในบทเพลง พบว่าเนื้อหาในบทเพลง สามารถสะท้อนสารัตถะทางวัฒนธรรมออกมาได้หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นด้านความเป็นอยู่ ความเชื่อ การดำเนินชีวิต ค่านิยมและศาสนาประเพณี รวมถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ชาวอีสานในภาพรวม และชาวอีสานใต้ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ามีเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรัก ด้านสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านให้ความหวังและกำลังใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **ความรัก** บทเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดยสัญลักษณ์ ดอนศรี พบเนื้อหาด้านความรักมากที่สุด คือ 121 บทเพลง คิดเป็นร้อยละ 58.73 อาจจำแนกออกเป็นช้อยย่อย ได้แก่ ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากฐานะที่แตกต่าง ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากการรอคอย ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากถูกหลอก ความรักความภูมิใจในถิ่นกำเนิด ความรักที่เกิดจากความห่วงใย รายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากฐานะที่แตกต่าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

“เลื้อยสามตัวร้อยใส่เก็บอีเตะมันบ่สมเพิ่น บ่ได้เกิดมาบนกองเงิน อ้ายบ่
นึกถึงลีได้อยู่ใกล้...”

(เพลงแอบอ่านทางใจ, สมพงษ์ชาวด Official, 2562)

ตัวอย่างที่ 2

“แม่สาวบ้านนา ชูปดาร์เซระกราว เราไ้หนุ่มเหล้าขาว เธอเป็นสาว
นักศึกษาเรียนราชภัฏ อนาคตปริญญา เราแค่หนุ่มบ้านนา เลยไม่กล้าฝันไกล...”

(เพลงชูปดาร์เซระกราว, Topline Digital Network, 2555)

ตัวอย่างที่ 3

“พี่ก้อขอ กอขอ กอขอ กอขอ แม่ช่อดอกเตยก็เลยไม่รอ มันเป็นน้ำพี่
กอขอคักคักน่องนึ่งสูงเทียบดาวคักคักเฮานี้เตี้ยมมอดอพี่บ่กให้ร่อน้องบ่หัวชา เฮาบ
อยู่ในสายตาเรามันจนเลือกเกิดมาเป็นคนจน...”

(เพลงพี่ก้อขอ, ไ้หนุ่มผมยว ศ.ศิลปะไทย, 2562)

จะตัวอย่างดังกล่าว จะเห็นได้ว่า บทเพลงของสัญลักษณ์ ยังคงรักษานบของเพลงลูกทุ่ง คือ มักมี
เนื้อหา อ่อนน้อม ถ่อมตน ผิดหวังจากความรัก และมียอมรับความพ่ายแพ้ เนื่องจากมีฐานะไม่เท่าเทียมกับฝ่ายหญิง

1.2 ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากการรอคอย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4

“ปีแล้วปีเล่านางเยาวไปอยู่ที่ไหน ลืมแล้วหรือใครคนรักเคยเรียนร่วมห้อง
งานคืนสู่เหย้าไม่เห็นแม่เจนางวลน้อง อยู่ไหนเนื้อทองขอร้องช่วยส่งข่าวคราว...”

(เพลงดอกคูนบานสัญลักษณ์, A HoyHoy Komm'iizz. 2556)

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า นอกจากความรักที่ต้องพ่ายแพ้เพราะฐานะไม่เท่าเทียมฝ่ายหญิง ยังมี
มิติของการพลัดพราก เนื่องจากกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป หากยังหวนหาสิ่งที่เป็นความรู้สึกที่ดีต่อกันในอดีต

1.3 ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากถูกหลอก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5

“ไม่ใช่เซเวนอีเลฟเวนของเธอต่อไปที่หิวเมื่อไหร่ก็แวะมา ถ้าคิดแค่เรื่อง
นั้นก็ไม่ต้องโทรมาหาไปหาเอาข้างหน้า ถ้ามันจะลงแดงตาย...”

(เพลงฉันไม่ใช่เซเวน, Topline Digital Network, 565)

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า สัญลักษณ์ ได้นำลักษณะเด่นของร้านสะดวกซื้อในปัจจุบัน “เซเวน”
ที่มีแพร่หลายแทบจะทุกถนนในเขตเมือง ที่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้ตลอดเวลา ลักษณะเด่นดังกล่าว
มาใช้ในเพลง มาตัดพ้อชายคนรักที่มักมองเธอเป็นคนง่ายเหมือน “ของตาย” (เซเวน) ซึ่งการนำเสนอลักษณะ
ดังกล่าวเป็นการนำเสนอในมุมมองของผู้หญิง

1.4 ความรักความภูมิใจในถิ่นกำเนิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6

“เลดี้ก้าบ้านเพื่อนอยู่อเมริกา แต่ฉันเลดี้ปลาร้าเกิดอยู่หนองบัวลำภูค่า
เขาเป็นซูเปอร์สตาร์ แต่ฉันเป็นซูเปอร์ปลาร้า...”

(เพลงเลดี้ปลาร้า, Topline Digital Network, 2554)

ตัวอย่างที่ 7

“คนบ้านเดียวกัน อีสานบ้านเฮาสงกรานต์บ้านเรา ซะเออ ให้รีบกลับมา
โมโรเมเอริบูไปแย้ตาโมโฮโมประสาสงกรานต์บ้านนาออยซูลเนื้อ เอื้อหะเออ
หะเออเอ๋ย...”

(เพลงสงกรานต์เซราะแอง, Topline Digital Network, 2555)

จากตัวอย่าง จะเห็นว่า บทเพลงที่ประพันธ์โดยสัญญาลักษณ์ มักจะใส่วิถีความเป็นอยู่ ทั้ง
สอดแทรกความรักท้องถิ่นลงไปเพลง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นประการหนึ่ง

1.5 ความรักที่เกิดจากความหวังใย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 8

“ขอบคุณพี่ยาที่คอยห่วงใย กลัวน้องหลงไฟเรียนไม่จบปริญญา จะตั้งใจ
เล่าเรียนพากเพียรวิชา เอาใบปริญญามาฝากกันเลาะชราขอ....”

(เพลงไอ้หนุ่มชราขอ, Topline Digital Network, 2555)

ตัวอย่างที่ 9

“พระเจ้าองค์ใด ในโลกที่ไม่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นมงคลต่อชีวิตน่ากราบเหมือน
อย่างมารดา ก็ฝ่ายผูกแขนไม่สู้ฝ่ายใจแม่ผูกลูกยา คำพรจากใครในหล้าไม่
สมพรปากเหมือนจากแม่เรา...”

(พรจากปากแม่, RsaimMusic, 2557)

จากตัวอย่างที่ 8 คือความหวังใยที่ขึ้นจากทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายหญิงจากหมู่บ้านที่มีโอกาสได้เรียน
ต่อ กับ “หนุ่มชราขอ” เป็นเหมือนตัวแทนของหนุ่มชนบทที่ยากจน เครื่องดื่มที่มีศักยภาพจะซื้อดื่มคือ “ชราขอ”
เป็นคำภาษาเขมรถิ่นไทย หมายถึง เหล้าขาว กล่าวโดยสรุป ทั้งฝ่ายชาย-ฝ่ายหญิง ต่างมีความหวังใยกันและกัน จาก
ตัวอย่างที่ 9 คือความรักที่เกิดจากสำนึกของลูกชายที่จะต้องต่อสู้เพื่อให้ตนมีศักยภาพที่จะดูแลแม่ให้ดีกว่าเดิม

2. เนื้อหาเกี่ยวกับการสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม บทเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดยสัญญาลักษณ์ ตอนศรี
พบเนื้อหาด้านการสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม รองลงมาจากความรัก คือ มีจำนวน 46 เพลง คิดเป็นร้อยละ
22.33 บทเพลงเหล่านี้สื่อถึงปัญหาสังคมที่ชัดเจน เช่น ความยากจน การศึกษา และความสัมพันธ์ในครอบครัว
พร้อมกับสะท้อนถึงชีวิตประจำวันของคนอีสานได้ที่ต้องเผชิญกับความท้าทายและความหวังในการพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 10

“บ้านนอกขาดการพัฒนา มีแต่ทุ่งนาและหมูหมากาไก่ ชาวบ้านก็ด้อย
การศึกษา กินแต่ปลาร้าที่ไม่พลาสเจอร์ไรด์...”

(เพลงตามหาลัย, Topline Digital Network, 2554)

ตัวอย่างที่ 11

“จน เครียด กินเหล้า ยิ่งเมา มันก็ยิ่งจน ชีวิตกระเสือกกระสน ลำบากล้า
บน จน เครียด กินเหล้าคนเราเลือกเกิดไม่ได้ ต้องทำใจบุญใครบุญมัน...”

(เพลงจน เครียด กินเหล้า, DJ Family Music Official, 2561)

จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างที่ 10 แม้จะมุ่งความสนุกสนานแต่ก็แฝงด้วยความเหยียดหยันตัวเอง คือการวิจารณ์ตัวเอง ส่วนตัวอย่างที่ 11 เป็นการเสียดสีสังคม ที่ค่านิยมกระแสหลักมักตัดสินคนกินเหล้าเป็นคนไม่ดี มากกว่าที่จะพยายามเข้าใจในเชิงโครงสร้างที่เสียเปรียบ ที่เป็นตัวกดดันให้คนยากจนต้องแก้ปัญหาด้วยวิธีที่ไม่พึงประสงค์

3. ด้านศิลปวัฒนธรรม บทเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดยสัญลักษณ์ ดอนศรี พบเนื้อหาด้านวัฒนธรรม รองลงมาจากการสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม คือ มีจำนวน 26 เพลง คิดเป็นร้อยละ 12.62 พบเนื้อหาสาระ ด้านวัฒนธรรมที่โดดเด่น ได้แก่ การสร้างความสามัคคี อาหารการกิน ดนตรี การฟ้อนรำ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นอีสาน และอีสานใต้ รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การสร้างความสามัคคี วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน เป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความสามัคคีให้กับชาวอีสานได้เป็นอย่างดี โดยบทเพลงนี้ สัญลักษณ์ ดอนศรี ได้ประพันธ์เป็นเพลงเฉพาะกิจที่จะต้องประพันธ์ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

ตัวอย่างที่ 12

“เป็นคนไทยต้องงามอย่างไทยเป็นคนไทยต้องงามอย่างไทย ต้องรักษาดิน
ยักศาสนา ต้องรักษาดินยักศาสนา ต้องเทิดทูนองค์พระราชา ต้องเทิดทูนองค์
พระราชา ช่วยรักษากันเมืองของไทย...”

(ไทยแลนด์แดนสไมล์, Topline Digital Network, 2556)

จากตัวอย่างที่ 12 จะเห็นได้ว่า แม้จะเป็นเพลงที่แต่งขึ้นเฉพาะกิจ ก็มองเห็นได้ว่า ค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีอิทธิพลต่อผู้ประพันธ์อยู่ไม่น้อย

3.2 อาหารการกิน อาหารพื้นบ้านของชาวอีสาน ที่ถือเป็นเอกลักษณ์และได้รับ ความนิยมไม่เฉพาะแต่ชาวอีสานเท่านั้น ยังได้รับความนิยมไปทั่วทุกภาคของไทยด้วย เช่น ส้มตำ ก้อย ปลาจ๋า พืชผักที่หากินได้ง่าย แต่มีอาหารบางประเภทไม่เป็นที่นิยมของคนภาคอื่น และแสดงถึง อัตลักษณ์ของอาหารอีสาน เช่น เพลงของผาแก้วใหญ่ สอน (Topline Digital Network, 2556) ดังนี้

“ผักแพวผักเม็กผักพวยผักเสี้ยนผักไช้เทิงผักลิ้มผั่ว (อันนี้เข้มแข็ง) อ่อมกบหมกชวกร้องจิ้งจกเทิงปลา
แดกบองของมก ลูกสาว (ของโปรด) ส่วนผลหมากรากไม้บักเพียงบักไฟบักเป็นหมากเหมา บักหว่าบักค้อบักพร้าวทั้ง
บักเล็กแมวแมวมักกะมี (อูยผลไม้รวม) ส่วนของกินเล่นยามว่างมีในบักขามควัมาอย่างดี (อูยเป็นตาปวดเขว) เมียง
เข้าตำมาวานนี้กับตำบักมีแนวกินคู่กัน...”

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้ประพันธ์ที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมท้องถิ่นมาก การใช้ชีวิตที่ผูกพันกับท้องถิ่น การหาอาหารกินที่มีอยู่ในท้องถิ่น

3.3 ดนตรี ฟ้อนรำ ชาวอีสานมีศิลปะการดนตรีและการฟ้อนรำที่หลากหลาย ตามอิทธิพลของกลุ่มชนพื้นเมืองในละแวกนั้น ๆ เจริญชัย ชนไฟโรจน์ (2540, หน้า 116-228) ได้เขียนบทความเรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ในหนังสือที่ระลึกงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 28 กล่าวถึงวัฒนธรรมด้านศิลปะ ดนตรี ฟ้อนรำ ของชาวอีสาน สรุปได้ว่า ดนตรีพื้นบ้านอีสาน แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ตามลักษณะการแบ่งกลุ่มทางวัฒนธรรม คือ กลุ่มวัฒนธรรมหมอลำ กลุ่มวัฒนธรรมโคราช และกลุ่มวัฒนธรรมกันตรึม ดังนี้

3.3.1 กลุ่มวัฒนธรรมหมอลำ บทเพลงที่สะท้อนวัฒนธรรมหมอลำที่ใช้เครื่องดนตรีเป็นเอกลักษณ์ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 13

“ตั้งลึงตัง **มือพิณ**เฮาหย่าว จ้าวเอ้าจ้าว จ้าวเข้า**หมอแคน**ไหวบไหว
หมอลำฝ่ายชาย หมอลำสาวสู้ตายแปดแสน ขอขอบคุณมิตรรักแฟนฯ ขอ
ตอบแทนด้วยเสียงร้องลำ จ้าเอ้าจ้าว จ้าบ๊ิด จ้าบ๊ิด...”

(เพลงมันต้องซึ้ง, Topline Digital Network, 2554)

ตัวอย่างที่ 14

3.3.2 กลุ่มวัฒนธรรมโคราช เพลงโคราชตั้งแต่โบราณ เมื่อขึ้นเพลงจะต้องใช้มือปองทุ เสียงร้องว่า
“ไซ ชะ ชะ ชิง ชาย...” บางจังหวะรำรุก-ถอย บางจังหวะรำแบบขย่มตัว บางช่วงมีบทมือ ส่วนท่อนสุดท้ายจะเอื้อน
เสียงช้าลงเหมือนเป็นนัยว่า จะจบบทกลอน หากบทกลอนมีเนื้อถูกใจผู้ฟัง ก็จะได้ด้วยเสียง อี๊...ยาว ๆ เพื่อแสดง
ถึงความชอบบอกชอบใจหรือถูกใจ ทำให้เพลงโคราชมี่เสน่ห์ เช่นเพลงเพลงออกหักเสมอหรือ (Topline Digital
Network, 2556) ดังนี้

“โอมเอย เฮอะเออเอย อีนางเอ้ย เอ็งเอย.. หนุ่มโคราชออกหัก ฉันจิมาร้องเพลงร็อค อย่าย่อย
เฉยให้รีบออกมาเต้น เถิดนะแม่มา อย่านมัวอดีตมัวอัน คือนั่งปลาช่อนแกนา มาเดินกันแบบสามช่า ทำหน้าทำตา
เสมอหรือ เอ้าไชยา ไชยา ไชยาชะชะไช ไชยาชะชะไช...”

3.3.3 กลุ่มวัฒนธรรมกันตรึม คนตรีของกลุ่มวัฒนธรรมนี้ มีทั้งดนตรีประเภทขับร้อง ที่เรียกกันว่า
เจเรียง (เจเรียง เป็นคำกริยา หมายถึง ร้องเพลง, ขับร้อง, ขับกล่อม) และดนตรีประเภทบรรเลง เช่น คนตรีของ
กันตรึม วงปี่พาทย์ และวงมโหรี

ตัวอย่างที่ 15

“หะเอ... อาไยกันตรึม โดนตาสรนนี้เจ้าเรียงกับเสียงขอ อ่อนอีอ่อน
ออ อ่อนอี อ่อนออ ขับกล่อมเรือนหอคน เซราะเอง หะเอ...”

(หะเออีสานใต้, หอัครศิลป์, 2556)

จากตัวอย่างที่ 13-15 จะเห็นได้ว่า บทเพลงของสัญลักษณ์ มีอัตลักษณ์เฉพาะจากนักประพันธ์เพลง
แนวลูกทุ่งอีสานทั่วไป คือ สัญลักษณ์อยู่ในสิ่งแวดล้อมภาวะหลากหลายภาษา กล่าวคือ ภาษาเขมร ภาษาไทย
อีสาน ภาษาไทยโคราช บทเพลงของสัญลักษณ์มักใช้ภาษาเขมรถิ่นไทย ภาษาไทยอีสานปะปนกัน และเป็นการ
ปะปนที่ลงตัว

4. เนื้อหาเกี่ยวกับการให้ความหวังและการให้กำลังใจ วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดยสัญลักษณ์
ดอนตรี ในขอบเขตวิจัยนี้ พบเนื้อหาเกี่ยวกับการให้ความหวังและการให้กำลังใจน้อยที่สุด จำนวน 10 เพลง
คิดเป็นร้อยละ 4.85 โดยเนื้อหาดังกล่าวมุ่งนำเสนอสภาพความยากจน ที่จะต้องดิ้นรนไปหางานทำที่เมืองหลวง ด้วย
ความอดทนเพื่อต่อสู้กับอุปสรรคที่จะได้พบในอนาคตอย่างไม่ย่อท้อ โดยสื่อความหวังและการให้กำลังใจผ่าน
เสียงเพลง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 16

“ฝากเพลงนี้ให้เป็นแรงใจจากคนจน อยู่แดนแห่งใดช่วยคล ดวงฤทัยให้เธอคำนึง
หากกำลังนอนอวยพรให้หลับฝันดี ความฝันแห่งคำคืนนี้ ให้มีที่พักนิตหนึ่ง หากกำลังตื่น
เพลงช่วยตอกคำย้ำตึง มีคนรักและคิดถึง ทุกยามด้วยความห่วงใย ”

(เพลงดวงดาวขาวนา - สันติ ดวงสว่าง, Nonsan Music, 2563)

การประกอบสร้างด้านภาษา พบการใช้คำ การใช้ถ้อยคำ และการใช้ภาพพจน์ ดังนี้

1. การใช้คำ พบการประกอบสร้างคำ 3 แบบ ได้แก่ ใช้คำภาษาไทย ใช้คำภาษาถิ่น และคำยืมต่างประเทศ

1.1 การใช้คำภาษาไทยมาตรฐานทั้งหมด มักใช้ในเพลงที่มีความมุ่งหมายนำเสนอปัญหาชีวิตจริงจึงเพลงรณรงค์เลือกตั้ง เพลงเฉลิมพระเกียรติ เช่น ดวงดาวชาวนา ฉันทไมใช่เซเวน ไม่อยากจบเพราะกลัวเจ็บ องค์กรศึกษาศิลปิน โดนใจที่ไม่ใช่เมีย ฯลฯ

1.2 การใช้คำภาษาถิ่น ได้แก่ ภาษาไทยอีสาน ภาษาเขมรถิ่นไทย

1.2.1 ภาษาไทยอีสาน สัญลักษณ์ได้เลทอกใช้ภาษาไทยอีสานมากที่สุด เช่น เฮ็ด (ทำ) คืดฮอด (คิดถึง) จังได้ (ยังงี้) โดน (นาน) พ้อ (เจอ) ย่าน (กลัว) ฯลฯ

1.2.2 ภาษาเขมรถิ่นไทย เช่น บอง (พี่) เนียม (พา) เนียง (น้องสาว) โจนประสา (ลูกสะใภ้) ยู (นาน) แย้ย (ยาย) ด้อล (ถึง) ชูล (สนุก) ฯลฯ

1.3 การใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ เช่น ฟรีเซนต์ ฟรีแลนซ์ อายแซโดว์ ชัมเมอร์ พาสเจอร์ไรด์ เช็คบิล ไอโซ แด็นเซอร์ ทิฟานี ฯลฯ

2. การใช้ถ้อยคำ คำซ้ำ เช่น รีรีรออ ยิก ๆ ยัก ๆ อ้อม ๆ แอ้ม ๆ การใช้คำซ้อน เช่น ขนหมัดขนตีน นรกสวรรค์ สะทกสะท้าน เล่นหูเล่นตา เดินกริกรากิน ฯลฯ การใช้สำนวน เช่น หัวสูงแต่รายได้ต่ำ คนกินเหล้า อย่าให้เหล้ากินคน ฯลฯ

3. การใช้ภาพพจน์ เป็นกลวิธีการนำเสนอสารโดยการพลิกแพลงภาษาที่ใช้พูดหรือเขียนให้แปลกออกไปจากภาษาตามตัวอักษร ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจ เกิดความประทับใจ เกิดความรู้สึกสะท้อนใจ เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพอย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณกรรมเพลงพื้นถิ่นอีสาน พบว่า ผู้ประพันธ์เพลงใช้โวหารดังนี้ อุปมา รูปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน สัทพจน์ อธิพจน์ และสัญลักษณ์ รายละเอียดต่อไปนี้

3.1 อุปมา (Simile) คือ การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับสิ่งหนึ่งโดยใช้คำเชื่อมที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า เหมือน เช่น ดุจ ดัง ราว รวากับ เปรียบ ประดุจ แฉก เล่ห์ ปาน ประหนึ่ง เพียง เพียง พ่าง ปูน ถนัด ระหม้าย แสมอ กล อย่าง ฯลฯ การใช้อุปมา เช่น ในเพลง ลมหัวกุด (Toplevel Digital Network, 2556) “ลมหัวกุดพัดมาเวลาหน้าแล้งดอกสะแบงหล่นผล้อย ลอยไปไกลด้นดั่งน้องนางเหินห่างพี่ชายไปโดน ลมปากคนบ้านไกลพาใจนางจร”

3.2 อุปลักษณ์ (Metaphor) คล้ายกับอุปมาโวหารคือเป็นการเปรียบเทียบเหมือนกัน แต่เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง มักจะมีคำ เป็น คือ การใช้อุปลักษณ์ เช่น เพลงกึ่งก๊อดก๊าง (Music lover, 2563) “ชีวิตอ้ายคือกึ่งก๊อดก๊าง หงายท้องขาล้างาง”

3.3 บุคลาธิษฐาน (Personification) คือ การกล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่มีชีวิตไม่มีความคิด ไม่มีวิญญาณ เช่น โต๊ะ แก้ว อัฐ ปูน หรือสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ เช่น ต้นไม้ สัตว์โดยให้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ แสดงกิริยาอาการและความรู้สึกได้เหมือนมนุษย์ ให้มีคุณลักษณะต่าง ๆ เหมือนสิ่งมีชีวิต การใช้บุคลาธิษฐาน เช่น ในเพลง ผากลมมาบอกสาว ผากดาวว่าคิดถึง รู้ไหมใครคนหนึ่งคิดถึงแต่เธอ” (Khun Music Office Original, 2568)

3.4 สัทพจน์ (Onomatopoeia) หมายถึง ภาพพจน์ที่เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงสัตว์ เสียงคลื่น เสียงลม เสียงฝนตก เสียงน้ำไหล ฯลฯ การใช้ภาพพจน์ประเภทนี้ จะทำให้เหมือนได้ยินเสียงนั้นจริง ๆ การใช้สัทพจน์เช่นในเพลงอดิตรักปนกบ (Toplevel Digital Network, 2556) “อ๊ับ อ๊ับ เสียงกบครางครวญคืดฮอดเนื่อนวลแม่มดอ๊กผักตบอ๊ับ อ๊ับ เสียงกบมันฮ้องแต่ในช่องอ้ายบ่มกบ”

3.5 อธิพจน์ (Hyperbole) คือโวหารที่กล่าวเกินความจริง เพื่อสร้างและมั่นคงความรู้สึกและอารมณ์ ทำให้ให้ผู้ฟังจดจำความรู้สึกที่ลึกซึ้ง ภาพพจน์ชนิดนี้นิยมใช้กันมากเป็นภาษาพูด เพราะเป็นการกล่าวที่ทำให้เห็นภาพได้

ง่ายและแสดงความรู้สึกของกวีได้อย่างชัดเจน การใช้โวหาร เช่น เพลงเพลงลีไปได้จกน้ำ (สมพงษ์ชาวด์ Office, 2562) “ไปสาละไปได้จกน้ำ ไปให้มันงมคนงั่ว เชิญตามสบายแช่กันซะสุ ไปขึ้นสวรรค์กันเลย”

3.6 สัญลักษณ์ (symbol) เป็นการเรียกชื่อสิ่งๆ หนึ่งโดยใช้คำอื่นมาแทนไม่เรียกตรงๆ ส่วนใหญ่คำที่นำมาแทนจะเป็นคำที่เกิดจากการเปรียบเทียบและตีความ ซึ่งใช้กันมานานจนเป็นที่เข้าใจและรู้จักกันโดยทั่วไป การใช้สัญลักษณ์เช่น ในเพลงดอกคูณบานสัญญาใจ (A HoyHoy Komm'iizz. 2556) “ดอกคูณเริ่มบานก็ดื้ออลเนียง แซร์รี่” ดอกคูณ ในเพลงนี้ เป็นสัญลักษณ์แทน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ทั้งนี้เพราะ “ดอกคูณ” เป็นดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย เป็นต้น

อภิปรายผล

ผลการวิจัยในด้านรูปแบบ จะเห็นได้ว่า ผลงานประพันธ์เพลงของสัญลักษณ์ ดอนศรี ในภาพรวม ยังคงนำลักษณะคำประพันธ์ไทยมาใช้ หากนำมาใช้ในลักษณะประยุกต์ บทเพลงเด่นของเขา ยึดถือสัมผัสแบบฉันทลักษณ์ไทยแม้ไม่ได้เคร่งครัด หากแต่ใช้ประโยชน์จากฉันทลักษณ์ที่คุ้นเคยกับคำสัมผัส และจังหวะที่ติดหูคนไทย ทั้งนี้ น่าสังเกตว่า จากการสังเกตประวัติการศึกษาพบว่า สัญลักษณ์จบการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย จากวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ความรู้เรื่องคำประพันธ์ที่แม่นยำ ทำให้เขาสร้างผลงานที่มีคุณภาพ และสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้หลากหลายแนวเพลง หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย กำหนดให้เรียนลักษณะคำประพันธ์ไทยเป็นวิชาบังคับ การได้ผ่านการเรียนการสอนในสถานศึกษาและการฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ทำให้สัญลักษณ์มีความเชี่ยวชาญในการแต่งเพลง สอดคล้องกับการศึกษาของปรีชา ขอวางกลาง (2566) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกิจกรรมวิถีไทย สามารถพัฒนาการแต่งกายพยานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ การศึกษาของ ชมพูนุช พานอัมมะเรง (2566) ได้ผลวิจัยแบบเดียวกัน คือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติการด้านคำประพันธ์ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะได้จริง

การประกอบสร้างด้านเนื้อหา ที่พบลักษณะในด้านความรัก ด้านสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านให้ความหวังและกำลังใจ ตามลำดับนั้น ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ พิชญาวี ทองกลาง และจามจุรี นิศยันต์ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง “ภาพแทนผัว-เมีย ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน” พบว่าเพลงลูกทุ่งอีสานได้นำเสนอเกี่ยวกับการใช้ชีวิต ครอบครัวแบบไม่สมหวังและการผิดหวังในความรักเป็นส่วนมาก ภาพแทนผัว-เมียจึงถูกนำเสนอในลักษณะของโคกนาฏกรรมที่สร้างจุดเด่นของเพลง น่าสังเกตว่า สัญลักษณ์ไม่ได้มุ่งเน้นเนื้อหาเพลงในการส่งเสริมให้ผู้คนในสังคมมีศีลธรรม อาจเป็นเพราะบทเพลงเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มุ่งเน้นความบันเทิงเป็นหลัก แม้เนื้อหาบทเพลงของสัญลักษณ์ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เนื้อหาบทเพลงส่วนมาก มุ่งเน้นที่การสะท้อนปัญหาชีวิตของชาวบ้าน ประเด็นที่สะท้อนถึงความขัดแย้งในตัวเองของตัวละครในบทเพลง และความขัดแย้งกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนค่านิยมในสังคม และความผิดพลาดในชีวิตของมนุษย์ บทเพลงของสัญลักษณ์มีลักษณะคล้ายกับผู้ประพันธ์เพลงคนอื่นๆ ที่เป็นคนอีสานซึ่งมักให้ภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิถีชีวิตของสังคมอีสานในภาพใหญ่ สอดคล้องกับผลวิจัยของอัจฉราพร ไครบุตร (2564) ที่ศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์การประกอบสร้างวรรณกรรมเพลงพื้นถิ่นอีสาน และการศึกษาของ สิริขญา คอนกริต (2556) ศึกษาเรื่อง เพลงลูกทุ่งอีสาน : อัตลักษณ์และการเมืองเชิงวัฒนธรรมของคนอีสานพลัดถิ่น กล่าวคือ บทเพลงได้สะท้อนวิถีวัฒนธรรมความเป็นอีสานผ่านภาษา ดนตรี อาหาร ประเพณี รวมทั้งศิลปะการเล่นในท้องถิ่น นอกจากนี้ บทเพลงของสัญลักษณ์ ยังพบความพิเศษ ที่ผู้ประพันธ์ได้นำวิถีของชาวเขมรถิ่นไทยแถบอีสานใต้ (สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ) เข้ามาเป็นลักษณะเด่นในบทเพลง ทั้งได้เผยแพร่วิถีความเป็นอยู่และท่วงทำนองร้อยกรองของชาวเขมรถิ่นไทยให้เผยแพร่ไปอย่างกว้างขวางอีกด้วย

การประกอบสร้างอัตลักษณ์ด้านภาษา นอกจากจะนิยมใช้ภาษาอีสานปะปนกับภาษาไทยกลางเป็นหลักแล้ว ยังนำภาษาเขมรถิ่นไทยมาประกอบใช้กับภาษาไทยกลางและภาษาอีสานอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากสัญลักษณ์ (ชื่อ-นามสกุลจริงคือ สัญญารักษ์ ดอนศรีรัฐโชติ) ตั้งครอบครัวอยู่ที่บ้านทุ่งสว่าง ตำบลสีเหลียม อำเภอบระโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ (สัญญารักษ์ ดอนศรีรัฐโชติ, 2567, น. 1) กล่าวคือ อำเภอบระโคนชัยนั้น เป็นอำเภอที่มีประชาชนใช้ภาษาเขมรถิ่นไทยหนาแน่นที่สุด เขาอยู่ในครอบครัวที่พูดภาษาถิ่นอีสาน แต่ญาติและคนแวดล้อมชีวิตของเขาเป็นชุมชนที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาถิ่น รวมทั้งนักเรียนส่วนใหญ่แถบนั้นที่เขาเป็นครูสอนอยู่ใช้ภาษาเขมรในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การสร้างสรรค์บทเพลงจึงเกิดการผสมผสานวัฒนธรรมภาษา ทั้งด้วยความตั้งใจ และเป็นโดยสภาพแวดล้อมที่มีภาวะหลายภาษา บทเพลงของสัญลักษณ์จึงอัตลักษณ์พิเศษผุดจากผู้ประพันธ์เพลงคนอื่นๆ ที่เป็นชาวอีสาน

จะเห็นได้ว่า สัญลักษณ์ ดอนศรี ได้นำความรู้และทักษะทางภาษามาใช้ในการประพันธ์เพลง ที่มีทักษะสูงในการสร้างสรรค์บทเพลงโดยผสมผสานภาษาไทย ภาษาเขมรถิ่นไทย และภาษาอีสาน ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจลึกซึ้งในวัฒนธรรมของท้องถิ่นตน การใช้ทำนองดนตรีที่หลากหลาย เช่น เพลงไทยเดิม ผสมผสานกับทำนองเพลงของชาวเขมรถิ่นไทย ทำนองเพลงของหมอลำ และทำนองเพลงโคราช ทำให้ผลงานของเขามีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Block (2012) ที่กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างความตระหนักในความแตกต่างทางอัตลักษณ์ เช่น เชื้อชาติ และชาติพันธุ์ ข้อเด่นอีกประการหนึ่ง การนำวิถีชีวิตพื้นบ้านประสบการณ์ชีวิตของคนชนบท และบุคคลอาชีพต่างๆ มาถ่ายทอดเป็นบทเพลงได้อย่างเห็นภาพจริง ผ่านท่วงทำนอง จังหวะดนตรีที่สนุกสนาน ในขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นถึงความภาคภูมิใจและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ถิ่นของตน สอดคล้องกับการศึกษาของ Jongbloed-Faber (2018) ที่วิเคราะห์การสร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่นในบทเพลงสมัยนิยมที่ใช้ภาษาถิ่น กรณีศึกษา วงดนตรีภาษาฟรีเซียนชื่อ De Hünekop ผลการวิจัยพบว่า วงดนตรี De Hünekop เลือกใช้ภาษาถิ่นในเพลงเพื่อสร้างอัตลักษณ์ และสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่นของตน สอดคล้องกับ Yuan, Jamnongsam & Phansue (2024) ได้ศึกษาบทบาทของเพลงพื้นบ้านฮาก ในบริเวณลุ่มแม่น้ำกานทางตอนใต้ของมณฑลเสฉวน ประเทศจีน ผลวิจัยพบว่าเพลงพื้นบ้านฮากกามีบทบาทในการสร้างและส่งเสริมอัตลักษณ์ของชาวฮากกาในการช่วยถ่ายทอดประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และค่านิยมของชุมชน

ลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งคือ สัญลักษณ์ ดอนศรี มีความสามารถในการวิเคราะห์ศิลปินและประพันธ์บทเพลงให้เข้ากับบุคลิกของศิลปินแต่ละคน ให้มีแนวเพลงและดนตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น บทเพลงของ สาวมาด เมกกะแต้นซ์ มักสื่อถึงความเป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจในตัวเองสูงและมักแสดงความท้าทายต่อค่านิยมกระแสหลัก ซึ่งสามารถสะท้อนบุคลิกของศิลปินที่น่าเสนอได้เป็นอย่างดี บทเพลงของยิ่งยง ยอดบัวงาม มักเป็นบทเพลงสะท้อนความเป็นเขมรถิ่นไทย มีจังหวะ ทำนอง และดนตรีที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรมเขมรถิ่นไทยได้อย่างชัดเจน บทเพลงของปอยฝ้าย มาลัยพร มักเป็นในแนวตลกสนุกสนาน ช่วยเน้นบุคลิกที่เป็นคนตลกที่สื่อถึงความสนุกสนานและการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข บทเพลงของ สันติ ดวงสว่าง มักเป็นบทเพลงที่ประพันธ์ด้วยคำภาษาไทยที่มีความหมายลึกซึ้ง สื่อถึงความหวังและให้กำลังใจในการต่อสู้ชีวิต โดยรวมแล้ว การเลือกประพันธ์เนื้อหาบทเพลงที่เหมาะสมกับบุคลิกของศิลปินจะช่วยให้บทเพลงน่าจดจำมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยนี้ ควรนำไปสู่ชั้นเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในการนำไปศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของฉันทลักษณ์ไทยกับลักษณะของเพลงลูกทุ่ง มีลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และเรียนรู้ลักษณะการประพันธ์ของทั้งสองแบบ

2. ควรมีการศึกษาการประกอบสร้างบทเพลงเชิงเปรียบของนักประพันธ์สองคน หรือการศึกษาเปรียบเทียบการแต่งของนักประพันธ์รุ่นเก่ากับนักประพันธ์รุ่นใหม่ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาการไปอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- ชมพูนุช พานอัมมะเริง. (2566). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสี่ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา. *วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์*, 5(1), น. 40-50 สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2568 จาก <https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JPPJ/article/view/129>
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2560). *แว่นวรรณคดีไทยผู้ร่วมสมัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปทุมธานี : นาคร. บันเทิง. (2557, สิงหาคม 1). ลูกทุ่งดังคว่ำภาษาไทยดีเด่น "เพชรในเพลง" (2557). *คม ชัด ลึก*. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2568 จาก <https://www.komchadluek.net/entertainment/189284>
- ปรีชา ขอวางกลาง. (2566). การพัฒนาความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองกาพย์ยานี 11 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย โดยใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกิจกรรมวิถีไทย. *วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์*, 5(1), น. 64-75. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2568 จาก <https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JPPJ/article/view/85>
- พิชญาวี ทองกลาง และจามจุรี นิยงค์. (2563). ภาพแทนผิว - เมีย ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน. *วิจิตรวรรณสาร*, 4(3), น.53-85. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2568 จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/wiwitwannasan/article>
- ยุทธ โตคติเทพย์, สุธีร์ พุ่มกุมาร. (2552). *คู่มือเรียนเขียนกลอน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : แม่คำฝางรพีพรรณ เพชรอนันต์กุล. (2558). *วิทยากลอน*. ปทุมธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วรวรรณ ศรียาภัย. (2562). หน่วยที่ 5 การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ *เอกสารการสอนชุดวิชา การอ่านภาษาไทย* นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริพร รักดีผาสุก. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเกียรติ รักษมณี. (2551). *ภาษาวรรณศิลป์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สายน้ำใจ.
- สมพงษ์ชาวด Official. (2562, มิถุนายน 19). *แอบอ่านทางใจ-ศักดิ์ ภูเวียง*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ffi23GXMtqQ>
- สมพงษ์ชาวด Office. (2562, มิถุนายน 16). *เพลงลีไปได้จักน้ำ - ศักดิ์ ภูเวียง*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=iaYayOZXlCa>
- สัญญารักษ์ ดอนศรีจิตโชติ. (2567). *ข้อมูลและผลงานการสร้างสรรควรรณกรรมเพลง ของ สัญญาลักษณ์ ดอนศรี*. เอกสารเสนอเพื่อพิจารณาขอยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ ปี 2567. อุดรธานี.
- สราวุธกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่มที่ 15. (2553). กรุงเทพฯ : โครงการสราวุธกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.
- อัศศิริปิน. (2556, พฤศจิกายน 16). *หะเอออีสานใต้ - ยิ่งยง ยอดบัวงาม*. [Music Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=UvDjFZ5W_FA

- อัจฉราพร ไกรบุตร. (2564). *อัตลักษณ์การประกอบสร้างวรรณกรรมเพลงพื้นถิ่นอีสาน* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
ดุขบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา)
- ไอ้หนุ่มผมยาว ศ.ศิลปะไทย. (2562, กันยายน 7). *พี่ก้อขอ-ลูกแพร&ไหมไทย อุไรพร*. [Music Video].
YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=Nmpn_oN8ayM
- A HoyHoy Komm'iizz. (2556, ตุลาคม 13). *ดอกคุณบานสัญญาใจ - ยิ่งยง ยอดบัวงาม*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=DnZJ0eCEkOA>
- Belsey, C. (2022). *Poststructuralism: A Very Short Introduction* (2nd ed.). Oxford University Press.
- Block, D. (2012). *Poststructuralism and its Challenges for Applied Linguistics*. *Applied Linguistics*,
33(5), 473–482. <https://doi.org/10.1093/applin/ams055>
- DJ Family Music Official. (2561, มกราคม 29). *จน เครียด กินเหล้า - สายเขียว วงศ์วิโรจน์*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Go6a2rNuoqU>
- Jongbloed-Faber, L. (2018). Local Identity Construction in Dialect Pop Music: Songs, Narratives,
and Social Media Posts. *Us Werk*, 67, 104–136.
- Khun Music Office Original. (2568, มกราคม 6). *ฝากลมบอกสาว - ปอยฟ้า มาลัยพร*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=4tmnKMtk0i4>
- LaBelle, S. (2011). Language and identity. In *Language, Society and Power: An Introduction* (3rd
ed.) Mooney, A. et al. pp. 173–178). London / New York: Routledge
- Music lover. (2563, กันยายน 25). *กึ่งก๊อดก๊อล่าง – ร็อคแอสเลส*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=pbBFZ03svTE>
- Nonsan Music. (2563 ธันวาคม 6). *ดวงดาวชาวนา - สันติ ดวงสว่าง*. [Music Video]. YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=Rid5qAM05-l&list=RDRid5qAM05-l&start_radio=1
- RsaimMusic. (2557, สิงหาคม 6). *พรจากปากแม่ : แมน มณีวรรณ*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=6E36axggeGc>
- RsiamMusic. (2556, ตุลาคม 1). *สัญญานักสู้ : เต็ดดี อาร์สยาม*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=9EV1nT1d83s>
- Topline Music Official. (2564, มีนาคม 17). *มอเตอร์ไซด์ฮ้าง – ร็อคแอสเลส*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=9NvfCn>
- Topline Music Official. (2563, มิถุนายน 12). *อดีตรักไหปลาแดก - ลูกแพร-ไหมไทย อุไรพร*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=5eY-nEmSaFM>
- Topline Digital Network. (2554, มีนาคม 12). *กันตริ้มสกา - ยิ่งยง ยอดบัวงาม*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=fn1PVDDo2lE>
- Topline Digital Network. (2556). *อกหักเสมอหรีม - คำมอด พรชุนเดช*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=hgEMgr0YRVw>
- Topline Digital Network. (2556, ตุลาคม 21). *ปากร้ายแต่ใจรัก - สาวมาด เมกะแดนซ์*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=4Qf5BmUvkcQ>
- Topline Digital Network. (2555, มิถุนายน 12). *ซูปตาร์เซราเกรว-ตมตย ยอดบัวงาม*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=l8YUowl9D5l>

- Topline Music Official. (2565, ตุลาคม 22). *ฉันไม่ใช่เซเว่น - ดอกกรัก ดวงมาลา*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=5eY-nEmSaFM>
- Topline Digital Network. (2554, มีนาคม 8). *เลดี้ปลาร้า - สาวมาด เมกะแดนซ์*. [Music Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=ql9_ywqzmh8
- Topline Digital Network. (2555, มิถุนายน 14). *สงกรานต์เซราะแอง-ยิ่งยง ยอดบัวงาม*. [Music Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=w_WvAWm0ZKo
- Topline Digital Network. (2555, มิถุนายน 14). *ไอ้หนุ่มสรราช - ปกา ดาวเรือง*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=k9y2fjd8xXg>
- Topline Digital Network. (2554, มีนาคม 8). *ดาวมหาลัย - สาวมาด เมกะแดนซ์*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=yv78GkZZqeM>
- Topline Digital Network, (2556, มกราคม 11). *ไทยแลนด์แดนสไมล์ - ดาวน้อยเสียงอีสาน*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=DrBqj-9gQhY>
- Topline Digital Network. (2556, ตุลาคม 21). *ของฝากแม่ใหญ่สอน - สาวมาด เมกะแดนซ์*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=-Kdt5wGAI4>
- Topline Digital Network. (2554, มีนาคม 22). *มันต้องซิ่ง - สาวมาด เมกะแดนซ์*. [Music Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=XVsc_GgoFio
- Topline Digital Network. (2556). *อกหักเสมอหริ่ม - คำมอด พรขุนเดช*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=hgEMgr0YRVw>
- Topline Digital Network. (2556, ตุลาคม 8). *ลมหัวกุด - ปอยฝ้าย มาลัยพร*. [Music Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=3EmprMUGt_g
- Topline Digital Network. (2556, ตุลาคม 14). *อดีตรักปนกับ - ยายจิ้นดอกทอชม*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=iaYayOZXlCa>
- Yuan, W., Jamnongsarn, S., & Phansue, V. (2024). The Identity of Gannan Hakka Folk Songs in the Southern Gan River Basin in Jiangxi Province. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 7(2), 893–909. https://so04.tcihaijo.org/index.php/jmhs1_s/article/view/269527

ผู้เขียนบทความ

พรนัชชา เศษวงษา นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ อีเมล 640112154030@bru.ac.th

วันวิสา ตีผิว นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ อีเมล 640112154038@bru.ac.th

สุชัยญา ละอองทอง นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ อีเมล 640112154045@bru.ac.th

บุญยเสนอ ตริวิเศษ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ อีเมล bunsanoetw.@bru.ac.th